

ارتباط تفاوت‌های فردی در سبک‌های تصمیم‌گیری با سازگاری اجتماعی دانشجویان

نیلوفر میکائیلی

دانشیار روان‌شناسی دانشگاه محقق اردبیلی

معصومه قلی‌زاد^۱

کارشناس ارشد روان‌شناسی و مدرس دانشگاه پیام نور اردبیل

محمد علی قاسمی نژاد

دانشجوی دکتری روان‌شناسی دانشگاه محقق اردبیلی

چکیده

یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که انسان در شرایط سخت و دشوار با آن مواجه می‌شود، نوع تصمیم‌گیری است. انسان‌ها با تصمیم‌های خود توانسته‌اند با بسیاری از بحرآن‌های زندگی خود مقابله کنند. هدف این پژوهش تعیین ارتباط سبک‌های تصمیم‌گیری با سازگاری اجتماعی دانشجویان دختر بود. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود که ۲۵۰ دانشجوی دختر مقطع کارشناسی دانشگاه محقق اردبیلی با استفاده از روش تصادفی چندمرحله‌ای به عنوان گروه نمونه انتخاب شدند و پرسش‌نامه‌های سبک‌های تصمیم‌گیری (اسکت و براس، ۱۹۹۵) و سازگاری اجتماعی (بل، ۱۹۶۱) را تکمیل کردند. برای تحلیل داده‌ها از روش همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که بین سبک‌های تصمیم‌گیری عقلایی، شهودی و اجتنابی با سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. بر اساس نتایج رگرسیون چندگانه، سبک تصمیم‌گیری عقلایی قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده سازگاری اجتماعی دانشجویان بود. این نتیجه تلویحات مهمی در زمینه آموزش و ارتقای بهداشت روانی دانشجویان در بر دارد.

واژه‌های کلیدی: سبک تصمیم‌گیری، سازگاری اجتماعی، شخصیت و تفاوت فردی.

۱. نویسنده مسئول

آدرس پست الکترونیکی: m.gholizad2012@gmail.com

آدرس پستی: ایران، اردبیل، دانشگاه محقق اردبیلی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، گروه روان‌شناسی

وصول: ۱۳۹۴/۰۲/۲۵ - پذیرش: ۱۳۹۴/۰۸/۱۰

The Relationship between individual difference in decision making styles and social adjustment in students

Mikaeili, N., Golizad, M., GhasemiNejad, M. A.

(Received; 15 May, 2015-Accepted; 1 Nov, 2015)

Abstract

One of the most difficult issues that people face in terms of the types of decisions. Humans have with their decision to deal with many of life's crises. The aim of the present research was to relationship between individual deference in decision making styles and social adjustment in students. This is a correlation study. The research sample consisted of 250 female students who were selected through stage random sampling method. Data collected from the questionnaires decision making styles questionnaire (DMSQ; Scott & Bruce, 1995) and social adjustment (Bell, 1961) were used. Pearson correlation and regression analysis were used to analysis the data. The results indicated that, there are signification correlation between Rational, Intuitive and Avoidant decision making styles in the social adjustment of students. The result of enter multiple regression showed that Rational decision making style was the strongest predictor of social adjustment of students. This finding has important implications as regards the education and mental health of students.

Keywords: social adjustment, decision making style, Personality and individual difference.

مقدمه

انتقال به دانشگاه برای بسیاری از جوانان، تجربه‌ای جدید و هیجان‌انگیز است. این تجربه به همان اندازه که برای فرد فرصت‌های جدید به همراه می‌آورد، وی را با چالش‌ها و عوامل تنش‌زا نیز روبه‌رو می‌کند که به نحوی اجتناب‌ناپذیرند (تروبر و والتون^۱، ۲۰۱۲). در واقع، ورود به دانشگاه از جمله تغییرات سریع در زندگی هر فرد است که می‌تواند سازگاری وی را دچار مشکل سازد؛ به خصوص دختران، با چالش‌های فرهنگی و تحصیلی بسیاری، از قبیل پذیرفتن نقش‌های جدید، تقاضاهای تحصیلی، مشکلات مالی، کاهش اعتماد به

---

1. Thurber & Walton

نفس، نقص در مهارت‌های مطالعه، کم‌جرات بودن در تعاملات اجتماعی، اضطراب و تنش زیاد در خوابگاه‌ها روبه‌رو هستند (تابع بردبار، طباطبایی، آزاد فلاح و سامانی، ۱۳۸۸).

سازگاری^۱ به لحاظ روان‌شناختی، در معنای تطبیق با محیط به منظور رفع نیازهای فردی است. در واقع هرکس احتیاجات روانی دارد که باید برطرف کند تا تعادل روانی برقرار شود (احمدی و موسوی، ۱۳۹۰). سازگاری اجتماعی^۲ به‌مثابه مهم‌ترین نشانه سلامت روان، از مباحثی است که در دهه‌های اخیر توجه بسیاری را جلب کرده است. شاید بتوان گفت رشد اجتماعی، مهم‌ترین نشانه سلامت روان است (احدی، میرزایی، نریمانی و ابوالقاسمی، ۱۳۸۷). نتایج پژوهشی، حاکی است که سازگاری با دانشگاه بر تمام ابعاد زندگی دانشجویان اثر می‌گذارد و موجب ارتقای عملکرد عمومی، خودکارآمدی، موفقیت تحصیلی و بهداشت جسمی و روانی می‌شود (اشمیت^۳، ۲۰۱۰).

شایسته بیان است که عوامل متعدد فردی، خانوادگی و محیطی در شکل‌گیری سازگاری اجتماعی نقش دارند (زکی، ۱۳۸۹)؛ البته باید توجه داشت که تأثیر عوامل متعدد بر شکل‌گیری سازگاری یکسان نیست. یکی از عوامل فردی که می‌تواند در شکل‌گیری سازگاری اجتماعی نقش داشته باشد، سبک‌های تصمیم‌گیری^۴ است که هر فرد در موقعیت‌های مختلف زندگی خود، از آن‌ها استفاده می‌کند. در واقع، تصمیم‌گیری در حیطه‌های مختلف زندگی، از جمله خانواده، شغل و تحصیل، بسیار استرس‌زا است و نحوه تصمیم‌گیری می‌تواند بر سازگاری فرد با اجتماع تأثیر گذار باشد. تصمیم‌گیری نقش گسترده‌ای در زندگی آدمی دارد (زارع و اعراب شیپانی، ۱۳۹۰). مبنای بسیاری از تصمیمات ما رفتار خود ماست؛ بنابراین لازم است که هر کسی مهارت‌های حل مسأله و تصمیم‌گیری را برای رویارویی با مسایل مختلف در جهان امروز بداند (زارع و اعراب شیپانی، ۱۳۹۰). تصمیم‌گیری عبارت است از انتخاب یک راهکار از میان گزینه‌های

1. adjustment
2. social adjustment
3. Schmidt
4. decision making styles

مختلف. بر طبق این تعریف، تصمیم‌گیری هسته مرکزی برنامه‌ریزی را تشکیل می‌دهد (ونیز و کوونتز^۱، ۱۹۹۳؛ دانگ و ژانگ^۲، ۲۰۱۳).

پژوهش‌ها نشان داده است که سبک‌های تصمیم‌گیری بین افراد متفاوت است. شاید بتوان این گونه مطرح کرد که سبک‌های تصمیم‌گیری تحت تأثیر شخصیت‌های گوناگون افراد قرار داشته‌باشد. افراد مختلف در موقعیت‌های مشابه تصمیم‌های متفاوتی می‌گیرند که می‌تواند تفاوت‌های شخصیتی را در تصمیم‌گیری توجیه کند. بایرن، سیلاسی منسات و ورثی^۳ (۲۰۱۵) گزارش داد که افراد نوروٹیک معمولاً در موقعیت‌های فشارزا نمی‌توانند تصمیم بگیرند یا تصمیم‌های مخربی می‌گیرند؛ اما در زمانی که فشار اجتماعی وجود ندارد، چنین ارتباطی مشخص نیست. هم‌چنین توافق نیز به طور منفی با تصمیم‌گیری رابطه دارد. شخصیت می‌تواند شایستگی در نحوه تصمیم‌گیری را پیش‌بینی کند (دبری، جانچیچ و نارندران^۴، ۲۰۱۳).

حتی اهمیت سبک‌های تصمیم‌گیری در سازگاری در رشته‌های دیگر نیز مورد توجه بوده است؛ به نحوی که سوت اسچیک و اسچابرت^۵ (۲۰۱۴) بیان کردند که بین سبک‌های تصمیم‌گیری و منافع شخصی و رعایت عدالت ارتباط وجود دارد. فورناسری، گروگوراسی، ایسولا، نگری، رامبالدلی، گرماچی^۶ و همکاران (۲۰۱۴) نیز سبک‌های تصمیم‌گیری را در اختلال پراشتهایی روانی بررسی و عنوان کردند نحوه تصمیم‌گیری با میزان پراشتهایی روانی مرتبط است. در رفتارهای قماربازانه (کنل، وینو، گریفیتس، رابالتلی و سنتلیو^۷، ۲۰۱۵) و تصمیم‌های مرتبط با شغل به نقش سبک‌های تصمیم‌گیری توجهی ویژه معطوف شده است (هوپ و فوجیشیرو^۸، ۲۰۱۵) که نشان‌دهنده اهمیت سبک تصمیم‌گیری در بحران‌های مربوط به زندگی است.

1. Weinz & Koontz
2. Zhang, B., & Dong
3. Byrne, Silasi-Mansat, & Worthy
4. Dewberry, Juanchich, & Narendran
5. Soutschek, A., & Schubert
6. Fornasari, Gregoraci, Isola, Negri, Rambaldelli, Cremaschi
7. Canale, Vieno, Griffiths, Rubaltelli & Santinello
8. Hoppe, A., & Fujishiro

بر این اساس، نحوه برخورد و واکنش دانشجویان در هنگام مواجهه با شرایط تصمیم‌گیری بیانگر سبک‌های تصمیم‌گیری آن‌ها است. سبک‌های تصمیم‌گیری از مقوله‌های بسیار مهم است که می‌تواند باعث بهبود فاکتورهای مختلف از جمله میزان کارایی، اثربخشی و عملکرد و موفقیت تحصیلی شود. در طی سال‌های اخیر، تحقیقات متعددی در رشته‌ها و حوزه‌های مختلف پیرامون مقوله تصمیم‌گیری انجام گرفته‌است که در نتیجه آن‌ها تاکنون طبقه‌بندی‌های متعدد در رابطه با سبک‌ها و مدل‌های تصمیم‌گیری توسط صاحب‌نظران ارائه شده است (هادیزاده مقدم و طهرانی، ۱۳۸۷). اسکات و بروس^۱ (۱۹۹۵) در مطالعات خود پیرامون سبک‌های تصمیم‌گیری افراد و عوامل مؤثر بر آن، بر ویژگی‌های درونی افراد و تفاوت‌های فردی آن‌ها توجه بسیار کرده، بر این اساس پنج سبک تصمیم‌گیری منطقی^۲، وابسته^۳، اجتنابی^۴، آنی^۵ و شهودی^۶ را ارائه نمودند. مطالعات اندکی در این زمینه، مخصوصاً در دانشجویان صورت گرفته است و عمده پژوهش‌های انجام‌شده به صورت جداگانه به بررسی این متغیرها در دانشجویان پرداخته‌اند. منابع انسانی مثل هوش، دانش و قضاوت و نیز عوامل محیطی مثل فشارهای محیطی بر تصمیم‌گیری تأثیر می‌گذارند (براون و مان^۷، ۱۹۹۱؛ مور، اسمالمن، ویلسون، سیمانسون^۸، ۲۰۱۲). تحقیقات نشان داده است که بین سنین ۱۷ تا ۲۴ سال فشار هم‌سالان مهم‌ترین فاکتور تصمیم‌گیری است (گورکری^۹، ۲۰۰۵). در تحقیقی نشان داده شده است که دختران بیشتر سبک تصمیم‌گیری وابسته دارند و از نبود خودمختاری رنج می‌برند (زارع و اعراب شیبانی، ۱۳۹۰). دانشجویانی که گزینه‌های ممکن برای تصمیم‌گیری را به شیوه‌ای منطقی با دقت زیاد بررسی می‌کنند، در موقعیت‌های ریسک به شیوه اجتنابی عمل می‌کنند

1. Scotte & Bruce
2. Rational decision making style
3. Dependent
4. Avoidant
5. Spontaneous
6. Intuitive
7. Brown & Mann
8. Moore, Smallman, Wilson & Simmons
9. Guccray

(هابلیمیتو گلو و ایلدریم^۱، ۲۰۰۸). یارمحمدیان و شرفی راد (۱۳۹۰) پیامدهای مرتبط با سازگاری را بیان می‌کنند که شامل استقلال، مسئولیت‌پذیری، آینده‌نگری، مهارت‌های اجتماعی، توانایی تصمیم‌گیری، حفظ اعتدال و میانه‌روی است.

در مجموع، اهمیت نقش متغیرهای سازگاری اجتماعی و سبک‌های تصمیم‌گیری دانشجویان دختر در حیطه‌های مختلف، تحقیقات بسیار محدود در زمینه متغیرهای یادشده و خلأهای پژوهشی در این زمینه از ضرورت‌های این مطالعه است؛ بنابراین این پژوهش به دنبال پاسخ‌گویی به این سؤال است که آیا بین سبک‌های تصمیم‌گیری با سازگاری اجتماعی ارتباطی وجود دارد؟

روش

روش این پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی بود و سبک‌های تصمیم‌گیری به عنوان متغیرهای پیش‌بین و سازگاری اجتماعی به عنوان متغیر ملاک در نظر گرفته شده‌اند.

جامعه‌ی آماری، نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه‌ی آماری پژوهش شامل همه دانشجویان دختر (۴۰۰۰ نفر) دانشگاه محقق اردبیلی است که در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ در مقطع کارشناسی مشغول به تحصیل بودند. از میان آن‌ها، ۲۵۰ دانشجوی کارشناسی با میانگین سنی ۲۳/۷ سال به صورت چندمرحله‌ای تصادفی با استفاده از جدول مورگان به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. بدین نحو که محقق از بین دانشکده‌های دانشگاه محقق اردبیلی چهار دانشکده را طور تصادفی انتخاب و از هر دانشکده، سه رشته انتخاب کرد. در نهایت، از هر رشته به طور تصادفی ۲۵ نفر انتخاب کرده، بعد از حذف پرسش‌نامه‌های ناقص و همکاری نکردن گروه نمونه، نمونه مورد نظر انتخاب شد. هومن (۱۳۸۴) بیان کرد که در تحقیقات رگرسیونی حداقل حجم نمونه به ازای هر متغیر پیش‌بین بین ۱۰ تا ۱۵ نفر یا به ازای هر آیتم در پرسشنامه متغیرهای پیش‌بین، حداقل حجم نمونه ۱۰ نفر کافی است؛ بنابراین ۲۵۰ نفر به عنوان گروه نمونه انتخاب شدند.

ابزار:

پرسش‌نامه سبک‌های تصمیم‌گیری: این پرسش‌نامه ۲۵ گزاره دارد و توسط اسکت و براس (۱۹۹۵) تدوین شده است. این آزمون دارای پنج زیر مؤلفه سبک تصمیم‌گیری منطقی، شهودی، وابسته، آنی و اجتنابی است که به صورت مقیاس لیکرت از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف (از یک تا پنج) نمره‌گذاری می‌شود. این پرسش‌نامه توسط افراد مختلفی ترجمه و استفاده شده است؛ اما اکبری و زارع (۱۳۹۱) با بررسی و ترجمه دقیق‌تر پایایی و روایی آن را بررسی و ویژگی‌های روان‌سنجی آن را مطلوب گزارش کردند. جمع نمره‌های هر خرده‌مقیاس نشان‌دهنده دارا بودن آن نوع سبک تصمیم‌گیری در آزمودنی‌ها است. اگر فردی نمره بالایی در تصمیم‌گیری منطقی بگیرد، نشان‌دهنده منطقی بودن او است و دیگر سبک‌ها نیز به این ترتیب نشان‌دهنده سبک تصمیم‌گیری افراد است. آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه در مطالعه هادی‌زاده مقدم و طهرانی (۱۳۸۷) ۰/۷۱ گزارش شده است. هم‌چنین، اعتبار این پرسش‌نامه از طریق آلفای کرونباخ برای سبک‌های به‌دست‌آمده از ۰/۶۸ تا ۰/۹۴ گزارش شده است (تابش و زارع، ۱۳۹۱). روایی محتوایی این پرسش‌نامه نیز توسط کارشناسان روان‌شناسی و استادان تأیید شده است (زارع و اعراب‌شیبانی، ۱۳۹۰؛ هادی‌زاده مقدم و طهرانی، ۱۳۸۷).

مقیاس سازگاری اجتماعی: پرسش‌نامه سازگاری بل (۱۹۶۱) فرم بزرگ‌سالان که شامل ۱۶۰ سؤال در پنج سطح اندازه‌گیری جداگانه سازگاری شخصی و اجتماعی است که با توجه به اهداف تحقیق در این پژوهش از سؤالات مربوط به سطح سازگاری اجتماعی با ۳۲ سؤال استفاده شده است. دامنه نمرات بین ۳۲ تا ۱۵۰ به دست می‌آید. بل (۱۹۶۱) ضریب پایایی آن را با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۸ گزارش کرده است. این پرسش‌نامه توسط فتحی‌آشتیانی و داستانی (۱۳۸۸) بررسی و ترجمه شده، ویژگی‌های روان‌سنجی آن تأیید شده است. روایی این پرسش‌نامه اول از طریق انتخاب هر یک از بخش‌ها در محدوده‌ای که اختلاف آن‌ها بین ۰/۵۰ بالایی و پایینی در توزیع نمرات بزرگ‌سالان مشهود بوده، به دست آمده است. فتحی‌آشتیانی و داستانی (۱۳۸۸) گزارش دادند که ضریب اعتبار مقیاس اجتماعی با اجرا بر ۲۰۰ نفر که به صورت تصادفی

انتخاب‌شده‌بودند، به روش آلفای کرونباخ $0/89$ به دست آمده است. نمره‌گذاری پرسش‌نامه بل به راحتی از طریق کلید مربوط به هر یک از زمینه‌های سازگاری به دست می‌آید. جمع نمرات حاصل از کلید سؤالات، وضعیت سازگاری فرد را نشان می‌دهد. در زمینه سازگاری اجتماعی پرسش‌نامه یادشده، نمره بالا نشانه دوری و کناره‌گیری از تماس اجتماعی است.

روش اجرا و تجزیه و تحلیل داده‌ها: بعد از بیان اهداف پژوهش برای دانشجویان، داده‌های پژوهش در محل تحصیل آن‌ها و به صورت گروهی و با رعایت ملاحظات اخلاقی جمع‌آوری شده، با ضرایب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند گانه تجزیه و تحلیل آماری انجام شد. هم‌چنین، فرضیه‌های پژوهش با استفاده از آماره‌های توصیفی، آزمون ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند گانه و با استفاده از نرم افزار SPSS-16 تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها

در جدول یک، میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش ارائه شده است؛ برای بررسی نرمال‌بودن داده‌ها از آزمون کلموگروف اسمیرنوف استفاده گردید که در جدول یک نشان داده شده است.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار متغیرهای مورد مطالعه در دانشجویان

متغیر	میانگین	انحراف معیار	k-s	معنی داری
سبک تصمیم‌گیری منطقی	۱۲/۵۴	۲/۹۸	۱/۱۲	۰/۱۶
سبک تصمیم‌گیری شهودی	۱۳/۳۵	۲/۹۳	۱/۰۳	۰/۲۳
سبک تصمیم‌گیری وابسته	۱۰/۰۶	۳/۰۸	۱/۰۶	۰/۲۱
سبک تصمیم‌گیری آنی	۸/۷۳	۳/۵۹	۰/۸۵	۰/۴۵
سبک تصمیم‌گیری اجتنابی	۷/۷۱	۳/۸۲	۰/۷۲	۰/۶۷
سازگاری اجتماعی	۴۲/۴۶	۷/۳۳	۰/۹۵	۰/۳۲

همان‌طور که در جدول یک مشاهده می‌شود، میانگین (و انحراف معیار) متغیرهای پژوهش ارائه شده است. آن‌گونه که ملاحظه می‌شود، آزمون کلوموگروف اسمیرونف برای هیچ کدام از متغیرهای بالا معنی‌دار نشد. این، نشان‌دهنده آن است که تمام متغیرهای یادشده از توزیع نرمال برخوردار هستند.

جدول ۲. ضریب همبستگی سبک‌های تصمیم‌گیری با سازگاری اجتماعی در دانشجویان

متغیر	سازگاری اجتماعی	سطح معنی‌داری
سبک تصمیم‌گیری منطقی	۰/۲۱	**۰/۰۰۲
سبک تصمیم‌گیری شهودی	۰/۱۵	*۰/۰۱۸
سبک تصمیم‌گیری وابسته	-۰/۰۹	۰/۱۶۴
سبک تصمیم‌گیری آنی	-۰/۱۱	۰/۰۷۲
سبک تصمیم‌گیری اجتنابی	-۰/۲۰	**۰/۰۰۲

نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که که سبک تصمیم‌گیری منطقی، سبک تصمیم‌گیری شهودی و سبک تصمیم‌گیری اجتنابی با سازگاری اجتماعی رابطه معناداری دارند؛ اما بین سازگاری اجتماعی و سبک‌های تصمیم‌گیری وابسته و آنی رابطه معناداری مشاهده نشد.

جدول ۳. خلاصه نتایج رگرسیون چندگانه برای پیش‌بینی سازگاری اجتماعی دانشجویان از طریق متغیرهای مطالعه‌شده

t	ضرایب استاندارد (B)	ضرایب غیر استاندارد		F	RS	MR	متغیرهای پیش‌بین
		SE	b				
۱۲/۴۴	-	۳/۰۸۸	۳۸/۳۹۹	-	-	-	constant
**۳/۳۳	۰/۲۰۷	۰/۱۵۳	۰/۵۰۹	**۱۱/۱۲	۰/۰۴۳	۰/۲۰۷	سبک منطقی
۱/۶۴	۰/۱۰۵	۰/۱۶۰	۰/۲۶۲	**۶/۹۵	۰/۰۵۳	۰/۲۳۱	سبک شهودی
-۱/۵۵	-۰/۰۹۶	۰/۱۴۷	-۰/۲۲۸	**۵/۴۶	۰/۰۶۲	۰/۲۵۰	سبک وابسته
-۱/۹۵	-۰/۱۲۲	۰/۱۲۸	-۰/۲۴۸	**۵/۰۹	۰/۰۷۷	۰/۲۷۷	سبک آنی
-۱/۶۴	-۰/۱۱۴	۰/۱۳۳	-۰/۲۱۹	***۴/۶۴	۰/۰۸۷	۰/۲۹۵	سبک اجتنابی

برای تعیین تأثیر هر یک از متغیرها، سبک‌های تصمیم‌گیری به عنوان متغیر پیش‌بین و سازگاری اجتماعی به عنوان متغیر ملاک، با تحلیل رگرسیون چندمتغیری به روش ورود

تحلیل شدند. همان‌طور که در جدول دو مشاهده می‌شود، نتایج نشان می‌دهد که حدوداً ۸۰ درصد از واریانس سازگاری اجتماعی توسط متغیرهای سبک‌های تصمیم‌گیری تبیین می‌شود. با توجه به مقادیر بتا سبک تصمیم‌گیری منطقی به عنوان قوی‌ترین متغیر برای پیش‌بینی سازگاری اجتماعی در دانشجویان در نظر گرفته می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر، تعیین ارتباط سبک‌های تصمیم‌گیری با سازگاری اجتماعی دانشجویان بود.

نتایج پژوهش نشان داد که بین سبک‌های تصمیم‌گیری منطقی و شهودی با سازگاری اجتماعی دانشجویان رابطه مثبت معنادار و بین سبک تصمیم‌گیری اجتنابی با سازگاری اجتماعی رابطه منفی معنی‌دار وجود دارد. هم‌چنین، بین سبک‌های تصمیم‌گیری آنی و وابسته با سازگاری اجتماعی دانشجویان رابطه معناداری مشاهده نشد.

مطالعات اندکی به تبیین این ارتباط پرداخته‌اند و اندک پژوهش‌های انجام شده به صورت غیرمستقیم بوده است (زارع و اعراب شیانی، ۱۳۹۰). نتایج این پژوهش، به صورت غیرمستقیم با یافته‌های پژوهش هادی‌زاده مقدم و طهرانی (۱۳۹۰) هم‌راستا است که نشان دادند که بین هوش عاطفی و سبک‌های تصمیم‌گیری ارتباط وجود دارد.

در تبیین ارتباط این یافته‌ها می‌توان گفت که تصمیم‌گیری نقش گسترده‌ای در زندگی آدمی دارد (زارع و اعراب شیانی، ۱۳۹۰) و مبنای بسیاری از تصمیمات ما، رفتار خود ماست. بنابراین، لازم است که هر کسی مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری را برای رویارویی با مسایل مختلف در جهان امروز بداند (زارع و اعراب شیانی، ۱۳۹۰). افرادی که از سبک تصمیم‌گیری منطقی برخوردارند، تصمیمات خود را بر اساس جست‌وجو و تجزیه و تحلیل کامل انجام می‌دهند و همه‌جانبه تمام اطلاعات موجود را از منابع درونی تا منابع بیرونی برای تصمیم‌گیری در مطمح نظر قرار می‌دهند و در نتیجه این تصمیم‌گیری قاطعانه از توان سازگاری بالایی برخوردارند. افراد با سبک تصمیم‌گیری شهودی با تکیه بر بینش و فراست درونی خود آن چیزی را که فکر می‌کنند درست است،

انجام می‌دهند (پاتون، ۲۰۰۳). افرادی که از این سبک برخوردارند، کاملاً تجزیه و تحلیل بخردانه مسئله را رد نمی‌کنند؛ بلکه معتقدند در شرایط بحران که با سیل عظیم اطلاعات روبه‌رو هستند و شرایط حساس است و امکان جمع‌آوری تمام اطلاعات وجود ندارد، باید از فراست درونی استفاده کرد که این روش باعث می‌شود فرد از بی‌هدفی و سردرگمی بیرون آید و سریع‌تر و بهتر با شرایط جدید سازگاری پیدا کند. سبک‌های تصمیم‌گیری نقش مهمی در کیفیت زندگی افراد دارند.

از آن‌جا که یکی از مهم‌ترین عوامل برای رفتار انسان‌ها فرایندهای شناختی است، سبک‌های تصمیم‌گیری به عنوان یک مرحله شناختی می‌تواند نقش مهمی در روابط با دیگران داشته باشد. افراد اگر بتوانند فرایندهای شناختی خود را مدیریت کنند و از تصمیم‌های مبتنی بر عقل و منطق بهره ببرند، می‌توانند کیفیت زندگی بالاتری داشته باشند؛ زیرا مهم‌ترین نقشی که در روان‌درمانی‌ها درمانگر به دنبال آن است، آموزش مهارت‌های تصمیم‌گیری است. درمان، یعنی ایجاد استقلال در تصمیم‌گیری و به کار بردن این فرایند در تمام زندگی. افرادی که خودکشی می‌کنند، قطعاً از مهارت‌های حل مسئله نامناسبی برخوردارند. به همین دلیل است که نمی‌توانند درست تصمیم بگیرند و بدترین راه حل را در وهله اول اجرا می‌کنند؛ بنابراین، آموزش مهارت‌های تصمیم‌گیری، یعنی آموزش تمام اهداف فرایند روان‌درمانی برای افراد نیازمند.

افرادی که از سبک تصمیم‌گیری اجتنابی استفاده می‌کنند، به دلیل این که در مدیریت هیجان‌های خود و دیگران ناتوانند، اطلاعات محیط را مبهم شناسایی می‌کنند و دچار ترس و استرس می‌شوند. افزایش استرس در این افراد می‌تواند در سطوح بالا، رفتارهای اجتنابی را به دنبال داشته باشد (گلمن، ۲۰۰۵). در نتیجه تصور مبهم از شرایط بیرونی، تصمیم‌گیری را سخت می‌کند و فرد برای کاهش اضطراب بالاتر از سطح بهینه خود، سعی می‌کند از تصمیم‌گیری دوری کند. وی، در هنگام مواجهه با شرایط جدید که نیازمند تصمیم‌گیری برای سازگاری با این موقعیت است، به علت ناتوانی در تصمیم‌گیری، از سازگار شدن با شرایط جدید در می‌ماند.

هم‌چنین، نتایج رگرسیون چندمتغیری نشان داد که در حدود ۹ درصد از واریانس سازگاری اجتماعی در دانشجویان، به وسیله سبک‌های تصمیم‌گیری تبیین می‌شود؛ هم‌چنین سبک تصمیم‌گیری اجتنابی به صورت منفی و سبک تصمیم‌گیری منطقی به صورت مثبت به عنوان قوی‌ترین پیش‌بین سازگاری اجتماعی بود.

در این ارتباط باید گفت که سازگاری اجتماعی عنصری ارزشمند است و نقش مهمی در زندگی انسان دارد. عوامل بسیار زیادی باعث شکل‌گیری سازگاری اجتماعی می‌شود که سبک‌های تصمیم‌گیری تنها بخشی از آن است و عوامل باقی‌مانده سازگاری اجتماعی توسط متغیرهای دیگر (نظیر عوامل زیست‌شیمیایی، عوامل شناختی، هیجانی و غیره) تبیین می‌شود.

از مهم‌ترین محدودیت‌های این پژوهش استفاده از پرسش‌نامه‌های خودگزارشی بود. لذا پیشنهاد می‌شود که برای سنجش سبک‌های تصمیم‌گیری از روش‌های دیگری مثل تکالیف شناختی یا حتی مصاحبه نیز استفاده شود. کنترل‌نکردن رشته و دوره (ترم) تحصیلی از جمله نکاتی است که باید در تعمیم‌پذیری نتایج به آن توجه کرد. پیشنهاد می‌شود تحقیقات آینده، بر دانشجویان هر دو جنس انجام شود تا تأثیر جنسیت بر سبک‌های تصمیم‌گیری نیز بررسی شود. پیشنهاد می‌شود برای افزایش سازگاری دانشجویان از روش‌های آموزشی در حین ورود به دانشگاه استفاده شود تا افزایش سازگاری را باعث شود. هم‌چنین، پیشنهاد می‌شود از متغیرهای دیگر از قبیل مهارت‌های مقابله‌ای و سرسختی در تحقیقات آینده استفاده شود؛ هم‌چنین تأثیر این متغیرها بر افزایش سازگاری در طرح‌های آزمایشی آزمون گردد.

منابع

احدی، بتول؛ میرزایی، پری؛ نریمانی، محمد؛ ابوالقاسمی، عباس (۱۳۸۷). تأثیر آموزش حل مسأله اجتماعی بر سازگاری اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان کم‌رو. پژوهش در حیطه کودکان استثنائی، ۹(۳)، ۲۰۲-۱۹۳.

احمدی، آذین و موسوی، سید محمود (۱۳۹۰). بررسی نقش عوامل آموزشگاهی بر سازگاری اجتماعی دانش آموزان مقطع متوسطه شهرستان فریدونشهر. مجله جامعه‌شناسی کاربردی، ۲۲ (۴۱)، ۱۸۳-۲۰۰.

اکبری، مهرداد، زارع، حسین (۱۳۹۱). پیشینی رفتارهای مخاطره آمیز در نوجوانان و ارتباط آن با هیجان طلبی و سبک‌های تصمیم‌گیری. پژوهش در سلامت روان‌شناختی، ۴ (۱)، ۶۵-۵۷.
تابع بردبار، فریبا، رسول زاده طباطبایی، کاظم، آزاد فلاح، پرویز و سامانی، سیامک (۱۳۸۸). بررسی اثربخشی آموزش ابراز وجود بر احساس غربت دانشجویان دختر. مجله دانشگاه علوم پزشکی مازنداران، ۱۹ (۷۳)، ۳۳-۲۸.

زارع، حسین؛ اعراب شیبانی، خدیجه (۱۳۹۰). بررسی پایایی و روایی پرسش‌نامه سبک‌های تصمیم‌گیری در دانشجویان ایرانی. پژوهش‌های روان‌شناختی، ۱۴ (۲)، ۱۱۲-۱۲۵.
زکی، محمدعلی (۱۳۸۹). سازگاری جوانان با دانشگاه و رابطه آن با حمایت اجتماعی؛ بررسی موردی دانشجویان دختر و پسر دانشگاه اصفهان. پژوهش، جوانان، فرهنگ و جامعه، ۴ (۱۳۰-۱۰۷).
فتحی آشتیانی؛ علی و داستانی؛ محبوبه (۱۳۸۸). آزمون‌های روان‌شناختی - ارزشیابی شخصیت و سلامت روان. انتشارات بعثت.

هادیزاده مقدم، اکرم؛ طهرانی، مریم (۱۳۹۰). تبیین رابطه بین هوش عاطفی و سبک تصمیم‌گیری مدیران. دانشگاه شاهد، سال هجدهم، ۲-۴۷.

هادیزاده مقدم، اکرم؛ طهرانی، مریم (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین سبک‌های عمومی تصمیم‌گیری مدیران در سازمان‌های دولتی. نشریه مدیریت دولتی، ۱ (۱)، ۱۲۳-۱۳۸.
یارمحمدیان، احمد و شرفی راد، حیدر (۱۳۹۰). تحلیل رابطه بین هوش هیجانی و سازگاری اجتماعی در نوجوانان. مجله جامعه‌شناسی کاربردی، ۲۲ (۴۴)، ۳۵-۵۰.

Brown, Y.E., & Mann, L. (1991). Decision making competence and self-esteem: A comparison of parents and adolescents. *Journal of Adolescence*, 14, 363-371.

Byrne, K. A., Silasi-Mansat, C. D., & Worthy, D. A. (2015). Who chokes under pressure? The Big Five personality traits and decision-making under pressure. *Personality and Individual Differences*, 74, 22-28.

Canale, N., Vieno, A., Griffiths, M. D., Rubaltelli, E., & Santinello, M. (2015). Trait urgency and gambling problems in young people by age: The mediating role of decision-making processes. *Addictive behaviors*, 46, 39-44.

Dewberry, C., Juanchich, M., & Narendran, S. (2013). Decision-making competence in everyday life: The roles of general cognitive styles, decision-making styles and personality. *Personality and Individual Differences*, 55(7), 783-788.

- Fornasari, L., Gregoraci, G., Isola, M., Negri, G. A. L., Rambaldelli, G., Cremaschi, S., & Brambilla, P. (2014). Psychopathological and personality traits underlie decision making in recent onset medication naïve anorexia nervosa: A pilot study. *Psychiatry research*, 216(1), 89-96.
- Gucray, S. S. (2005). The analysis of decision making behaviors and perceived problem solving skills in adolescents. *Journal of Pastoral care in education*, 23, 34-44.
- Hablemitoglu, S., & Yildirm, F. (2008). The relationship between perception of risk and decision making styles of Turkish university students. *Journal of World Applied Scieeces*, 4(2), 214-224.
- Hoppe, A., & Fujishiro, K. (2015). Anticipated job benefits, career aspiration, and generalized self-efficacy as predictors for migration decision-making. *International Journal of Intercultural Relations*, 47, 13-27.
- Moore, K., Smallman, C., Wilson, J., & Simmons, D. (2012). Dynamic in-destination decision-making: An adjustment model. *Tourism Management*, 33(3), 635-645.
- Patton, J.R., (2003). Intuition in Decisions. *Journal of Management Decision*, 989. The current issue and full text archive of this journal is available at www.emeraldinsight.com/0025-1747.htm.
- Schmidt, C.K. (2010). College adjustment and subjective Wellbeing When Coping With a Family Member's Illness. *Journal of Counseling and Development*, 42(1), 27-34.
- Scott, S.G., & Bruce, R.A. (1995). Decision making style, the development and of a new measure. *Journal of educational and psychological measurement*, 55(5), 818-831.
- Soutschek, A., & Schubert, T. (2014). Dynamic adjustments of cognitive control during economic decision making. *Acta psychologica*, 152, 42-46.
- Thurber, CH.A. & Walton, E.A. (2012). Homesickness and Adjustment in University Students. *Journal of American College Health*, 60(5), 415-419.
- Weinz, H., & Koontz, H. (1993). *Management: A Global Perspective*. New York: International Edition, Tenth Edition, 222.
- Zhang, B., & Dong, Y. (2013). Consensus rules with minimum adjustments for multiple attribute group decision making. *Procedia Computer Science*, 17, 473-481.